

GÓÐ RÁÐ TIL FORELDUR UM BÖRN OG INTERNET

Foreldur skulu heilt avgjört fylgja við í tí, sum börnini havast at á internetinum, halda tey bæði, Óli Rubeksen og Elin Michelsen

ÁKI BERTHOLDSEN

Tað hevur stóran týðning, at foreldrini hava fatur á tí langa endanum.

Hetta var boðskapurin, tá ið Óli Rubbeksen, SSP ráðgevri, og Elin Michelsen, vóru í Hvalbiar skúla nú eitt kvøldið og greiddi foreldrum frá um tær fellur, børn og ung kunnu detta í, tá ið tey ferðast á internetinum og ikki minst um, hvørja ábyrgd, foreldrini hava.

Tað er heilsubólkurin í Hvalbiar Skúla, sum er mannaður við Sigruni Toftheyggj og Óla Johannesen, sum skipaði fyri upplýsandi fundi fyri foreldur um internetbrúkið hjá børnum og ungum.

Og tað er av álvara nógv, sum kann ganga galið, og tí hevur tað stóran týðning, at foreldrini fylgja við í tí, börnini fáast við á internetinum.

Tá hugsa tey ikki um, at foreldrini skulu sneyta í øllum, börnini fáast við.

- Men tað eru foreldrini, sum hava ábyrgdina av børnunum, og tí eiga tey at vísa áhuga fyri tí, börnini fáast við á internetinum, og tey eiga at

tosa við börnini um góðan atburð á internetinum.

Sjáldan í ringari meining

Her verður serliga hugsað um Facebook, og aðrar sosialar miðlar, men eisini um internetið sum heild

Og ásannast má, at Facebook, og aðrir sosialir miðlar kunnu eisini vera eitt sera hent amboð

- Men trupulleikin er, tað er eisini heilt vanligt at leggja myndir og sjónbrot á Facebook, men tað duga börnini ikki at fata avleiðingarnar av, tí í teirra verð er Facebook ein afturlatin skipan, har alt ber til, sigur Elin Michelsen.

- Sostatt fata tey ikki, at Facebook er eitt óendaligt net. Tað er ræðuliga sjáldan, at nakað verður gjørt í ringari meining. Men tey duga bara ikki at fata avleiðingarnar av tí, tey leggja á Facebook, og tí kann tað enda galið hjá teimum, sum ikki ansa eftir.

Hon skoytir eisini uppí, at börnini brúka kanska meiri tíð á internetinum enn tey vaksnu geva sær far um, tí internet er ikki bara á telduni, tað er eisini í teldlinum, í fartelesfonini og nú á døgum hava sjónvarp eisini internet.

Börn og ung eru eisini á internetinum alla tíðina. Hóast tey gera okkurt í felag, hava tey Facebook opið, so at tey fáa fylgt við, hvat hendir aðrastaðni.

Nøkur góð ráð

Elin Michelsen sigur, at tað, sum ger tað stuttligt hjá børnum og ungum at vera á Facebook, er, at vinfólkin eru har

Men tað eru foreldrini, sum hava ábyrgdina av børnunum, og sita tey so leingi á netinum, at foreldrini halda, at nú er nokk, so hava tey altso loyvi til at siga stopp.

Men undir øllum umstøðum er tað snilt at hava nakrar reglur fyri internetnýtsluna hjá børnunum.

Eitt nú eiga foreldrini at tryggja sær, at börnini eru so privat sum gjørligt,

- Stilla Facobook soleiðis, at tað bara eru vinirnir hjá børnunum, og so aftur teirra vinir, sum sleppa at síggja, at börnini eru á Facebook.

- Ongin, sum ikki kennir börnini, hevur brúk fyri at vita, at börnini er á Facebook, men ofta er vinaskarðin at kalla tann sami.

- Tað ger onki, at börnini ikki

hava hundrað vinir í Kina. Men tað eru í roynd og veru føroysk børn, sum hava hundrað vinir í Kina. Tað hendir, tá ið börnini liggja almenn á Facebook, og so biðjur onkur tey um vinalag, so siga tey bara ja. Tí er tað hent at stilla Facebook soleiðis, at ikki øll síggja, at barnið er har.

Elin Michelsen mælir eisini til, at foreldur gera avtalur við börnini um, hvønn tey kunnu vera vinir við á Facebook, og ein góð regla kann vera, at tey, börnini heilsa upp á dagligt, kunnu tey eisini vera vinir á Facebook.

Hon heldur, at foreldur eiga eisini at tosa við börnini um, hvørjar myndir, og hvørji sjónbrot, tey leggja á Facebook og aðrar sosialar miðlar.

Annars er stóðan tann, at tað er ikki loyvi at leggja myndir av fólki á Facebook, uttan at spyrja tey áðrenn.

Men foreldur eiga eisini at tosa við börnini um at ansa eftir, at tey ikki leggja myndir av sær sjálvum á Facebook, sum tey kunnu fara at skammast av seinni.

- Bið börnini vísa tær myndirnar, tey ætla at leggja á Facebook, so kunnu tit tosa við börnini um tey, ljóða tey góðu ráðini frá Elini Michelsen.

- Tað er nógv happing á netinum, men tað verri enn so altíð meint sum happing. Men tá ið eitt verður skrivað á Facebook, síggja tey, sum lesa, ikki kroppsmálið hjá tí, sum skivar, og nettupp tað kann vera avgerðandi fyri, hvussu eini boð skulu skiljast.

- Samskiptið á netinum er heilt øðrvísi enn at tosa andlit til andlits. Tann, sum skivar á Facebook, hevur

ongan møguleika at vita, hvussu tað verður uppfatað av lesaranum.

- Ofta vita børn og ung heldur ikki, at tey hava ávís rættindi á netinum. Ofta vita tey ikki, at tað ber til at sletta vinir aftur, uttan at nakar fær tað at vita. Tað ber eisini til at melda ósmiligt tilfar.

Og so leggur Elin Michelsen eisini dent á, at foreldrini skulu krevja at fáa loyniorðið hjá børnunum.

Tað er gamaní at siga, at börnini hava rætt til eitt privatlív á netinum, men tað eru altso foreldrini, sum hava fulla ábyrgd av børnunum, til tey eru 18 ár, og tí kunnu foreldrini eisini krevja at fáa loyniorðið fyri at tryggja sær, at tað eru tey, sum hava fatur á tí langa endanum, skuldi tað gingið galið.

- Tað er ikki fyri at sneyta í, hvat börnini fáast við. Men foreldur eiga at tryggja sær, at fer nakað ósmilgt fram, kunnu tey fáa atgongd at síggja, hvat tað snýr seg um.

